

Роден е на 22 април 1920 година в София. Баща му – д-р Нисим Меворах е виден адвокат, обществен деятел и дипломат, автор на книга за Яворов. Майка му – Мария Петрова е преподавателка по френски език в една от столичните гимназии.

Валери Петров учи в италианското училище в София от първи клас до 1939 г, когато завършва гимназия. Първите си стихове печата през 1936 г. в сп.

"Ученически подем". Подписва ги с фамилията на майка си. "Защото тогава беше трудно да се печата с име на евреин" – спомня си писателят. През 1938 г. излиза от печат първата му книга "Птици към север", изд. "Д.Чилингиров", с псевдоним Асен Раковски.

През 1944 г. завършва хуманитарна медицина в Софийския университет. През есента и зимата на 1944 г. работи в Радио "София", после участва във втората фаза на Отечествената война като военен писател (в редакцията на в."Фронтотак"). След войната е един от основателите и заместник-главен редактор на в. "Стършел" (1945 – 1962). Служи като лекар във военна болница и в Рилския манастир.

От 1947 до 1950 г. работи в българската легация в Рим като аташе по печата и културата. През тези години пътува до Америка, Швейцария, Франция – делегат на разни конгреси. През 1949 г. излиза стихосбирката му "Стихотворения".

Розалия Ликова е представила многостранната дейност на човека, поета, драматурга и преводача Валери Петров в творческия портрет на писателя. В този откъс от "Кратък животопис" най-синтезирано е отразен животът му след 1955 г.:

1955 – 1968,
1977 – 1980

Редактор в Студия за игрални филми. Автор на сценарии на игрални филми като "Точка първа"/1956/, "На малкия остров"/1958/, "Слънцето и сянката"/1962/, "Рицар без броня"/1966/, на киноновели и анимационни филми.

1961 – 1962 Редактор в издателство "Български писател"

1961 Излиза поемата " В меката есен", за която получава Димитровска награда

1962 Поставя се "Импровизация", в съавторство с Р. Ралин. Излиза сборникът "Поеми"

1965 Излиза пиесата "Когато розите танцуват"

1970 Излизат сатиричните стихотворения и поеми "На смях"

1970 – 1971 Излизат преводите му на "Комедии" / в 2 т./ от У. Шекспир

1973 – 1974 Излизат преводите му на "Трагедии" / в 2 т. / от У. Шекспир

1986 Излизат "Пет приказки"

1990 – 1991 Народен представител в VII ВНС

1990-Излизат избрани произведения в 2 т.

Валери Петров е талантлив преводач не само на Шекспировите творби, но и на Джани Родари, Ръдиард Киплинг, Сергей Михалков...

Приказките на Валери Петров (за голямо съжаление само пет на брой) многократно са издавани и превеждани.

Валери Петров е носител на литературната награда на Министерството на просветата за 1987 г. Вписан е в почетния списък на Международния съвет за детската книга за "Пет приказки" за 1988 година.

За русенци са паметни срещите с приказното творчество на Валери Петров, представено от Русенския куклен театър: на 20.XII.1977 г. е премиерата на "Бяла приказка", подготвена от режисьора Калин Арсов, художника Цветко Цветков и музиката на Юри Ступел, а на 4.XI.1981 г. е премиерата на "В лунната стая" – гост-режисьор Лиляна Дочева, художник Цветко Цветков, музикално оформление – Георги Генков.

Валери Петров е готувал в град Русе по покана на РБ "Л. Каравелов".

Творчество

- [Есен](#)
- [За вечния двигател](#)
- [За изтривалките](#)
- [За спящата принцеса](#)
- [За планетата](#)
- [За щастието](#)
- [За универсалното лепило](#)
- [Зимен пейзаж](#)
- [Малката къща](#)
- [Пазачите на фара](#)
- [Песен за приателството](#)
- [Сиво](#)
- [Спокойствие](#)

- [Добрите писма](#)
- [Ранно утро](#)

- [Есен](#)

- [За вечния двигател](#)
- [За изтривалките](#)
- [За спящата принцеса](#)
- [За планетата](#)
- [За щастието](#)
- [За универсалното лепило](#)
- [Зимен пейзаж](#)
- [Малката къща](#)
- [Пазачите на фара](#)
- [Песен за приателството](#)
- [Сиво](#)
- [Спокойствие](#)
- [Добрите писма](#)
- [Ранно утро](#)

Майка му е учителка по френски език, а баща му - професор по правни науки.

Валери Петров учи в италианското училище в София, което завършва през [1939](#) г.

През

[1944](#)

г. завършва

[медицина](#)

в

[Софийски университет](#)

На 15 години Валери Петров издава първата си самостоятелна книжка - поемата „Птици към север“. По-късно пише поемите: „Палечко“, „На път“, „Ювенес дум сумус“, „Край синьото море“, „Тавански спомен“ и стихотворния цикъл „Нежности“.

През есента и зимата на [1944](#) г. работи в [Радио „София“](#) , после участва във втората фаза на [войната срещу Нацистка Германия](#) като военен писател в редакцията на вестник „Фронтак“.

След войната е един от основателите и заместник-главен редактор на вестник „[Стършел](#)“ ([1945](#) – [1962](#)

). Служи като лекар във военна болница и в [Рилския манастир](#)

От [1947](#) до [1950](#) г. работи в българската легация в [Рим](#) като аташе по печата и културата. През тези години пътува до [Америка](#)

, [Швейцария](#)

, [Франция](#)

като делегат на различни форуми. На 19 юни 2006 на 86 годишна възраст получава от [Министерство на културата](#)

наградата „

[Христо Г. Данов](#)

“ за цялостен творчески принос.

Заниманията му в България са разнообразни:

- Редактор в Студия за игрални филми.
- Редактор на издателство „Български писател“.
- Народен представител в [Седмото ВНС](#) .

Автор е на сценарии на игралните филми: „ [Точка първа](#) “ (1956), „ [На малкия остров](#) “ (1958), „

[Слънцето и сянката](#)

“ (1962), „

[Рицар без броня](#)

“ (1966), на няколко киноновели и анимационни филми.

Продуктивността му като поет, драматург и преводач е значителна:

- 1945 г. излиза стихотворния цикъл „Стари неща малко по новому“
- 1949 г. излиза стихосбирката му „Стихотворения“.
- 1960 г. излиза поемата му "В меката есен", за която получава Димитровска награда.
- 1958 г. излиза пътеписът "Книга за Китай".
- 1962 г. се поставя "Импровизация", в съавторство с [Радой Ралин](#) и излиза сборникът му "Поеми".

- 1965 г. излизат пиесата му "Когато розите танцуват" и пътеписът "Африкански бележник".
- 1970 г. излизат сатиричните стихотворения и поеми "На смях".
- 1970–1971 г. излизат преводите му на "Комедии" (в 2 т.) от [Уилям Шекспир](#).
- 1973–1974 г. излизат преводите му на "Трагедии" (също в 2 т.) от Шекспир.
- 1977 г. - "Бяла приказка"
- 1978 г. - "Копче за сън"
- 1986 г. излизат "Пет приказки".
- 1990 г. излизат избраните му произведения в 2 т.

Валери Петров

/22. 04.1920- /

(Валери Нисим Меворах)

1. Жизнен път.

Роден в София. Завършил Италианското училище в София и медицина в СУ, но като лекар работи кратко време. Знае италиански, френски, немски и руски език. На 16 год. е първата му публикация. Участва като военен кореспондент в Отечествената война. Един от основателите на в. "Стършел". Работи като редактор в различни издателства.

Постъпва на работа в Българската кинематография, а по-късно става преподавател по киносценаристика в НАТФИЗ

- Основен белег на поезията му е искреността и непосредствеността; тъгува за поне един приятелски глас, за близост до хората;

- Мъдрост и ирония, банално и извисено се преплитат в поезията му

- За Валери Петров любовното чувство е присъщо на човека независимо от възрастта и положението в обществото.

2. Жанрови особености на творчеството на Валери Петров

- “Птици към север”- 1938г.

- “Стихотворения”- 1949 г.

- “В меката есен”- 1961 г.

- “Поеми”- 1962 г.

- “Дъжд вали- слънце грее”- 1967

- “Поезия”- 1973 г.

- “Избрани произведения”- 1980.
- “Валери Петров”- 1,2-1990г.
- “Валери Петров”-1,2- 1994 г.
- Поет, драматург, киносценарист, преводач. Автор на сценарии на игралните филми:”На малкия остров”, “Слънцето и сянката”, “Рицар без броня”, които са класически образци на българското кино.

Основни теми, идеи и стилкови особености:

- Интимните преживявания на лирическия герой, разкрити чрез спомена за първата любов.
- Любов и раздяла.
- Драмата на всекидневието.
- Хуманна насоченост, характерна за цялото му творчество, която го съизмерва с европейските традиции.
- Поглед към света през призмата на иронията.
- Ролята на изкуството и художника.

- Отговорността на художника (да бъде полезен на хората и да продължи изпълнението на мисията си).

- Невъзможният диалог и търсене на изход от тази невъзможност.

- Личният избор.

- Стилов контраст: романтика- банално, възторг- насмешка, празник- делник.

- Стилът на Валери Петров е изграден от ирония, игрословици, загатнати асоциации, пъстра смесица от обикновеното и изящната словесност.

- Майстор е на пародията.

“Японският филм”

1. Валери Петров присъства в българската култура със забележителната си етика, съпричастие, изящна словесност и чувство за хумор.

2. “Японският филм”- конфликтът между художествено въздействие на филма и невъзможността посланието да стигне до хората.

4. Стихотворение под формата на диалог между лирическият говорител и неговите събеседници.

5. Невъзможният диалог между твореца и публиката.

6. Авторът внушава основната идея, като разкрива едно и също повтарящо се действие, насочващо към безсмислието, отчаянието, абсурдността, но въпреки това и подновяемостта на желанието.

7. Неспособността да вникнат в идеите, заложили в “скупчоватата история” от екрана, показва зрителите като “голи”, духовно бедни, прави ги подобни на “оня остров там” – от екрана.

8. Зрителите откриват собственото си попадане в зоната на глупостта – че са отишли да гледат филма, глупостта е по-скоро глуповатост, която пречи на зрителите да разберат посланията от екрана.

9. Двамата на острова, лирическият говорител и зрителите.

10. От представеното на екрана, ще забележим, че зад привидно скупчоватия, абсурдно разигран сюжет прозира мисията на самия творец, основите и основанията на живота като цяло.

11. Самото композиционно изграждане на стихотворението “Японският филм” на Валери Петров насочва към непрекъснатото сблъскване на тези различни позиции: на смеещите се и шумящи, духовно “голи” зрители, от една страна, а от друга – на героите от филма, упорито поливащи пустия остров с черпака.

“Тавански спомен” от Валери Петров

1. Валери Петров присъства в българската култура със забележителната си етика, съпричастие, изящна словесност и чувство за хумор.

2. Поемата “Тавански спомен” на Валери Петров е писана около 1939 г. Времето на появата ѝ е белязано от важни за българската литература и култура приоритети.

3. Поемата “Тавански спомен” “разказва” историята на една любов и една раздяла. Лирическият герой е с нежна и романтична душа, способен на истински чувства.

4. Поемата е композирана от 7 части, които са свързани от лирически разказ.

□ Сюжетът представя момент от баналното всекидневие;

□ Историята на една любов, удавена в баналност, скука и неискреност;

□ Началото- наситена с битови детайли. Засилената предметност сякаш потопява в атмосферата на спомена, на истинското, на преживяното. С ретроспекция поетът връща времето на щастливата любов. Само 1 част от общо седем е отделена на любовта.

□ Любовта е всепоглъщаща страст, която кара влюбения да копнее за любимата през деня и нощта. Душите на влюбените заживяват в един въображаем свят. Описанието на бурната страст е пунктирано с няколко детайла- писмата, срещите, въздишките, трепетното очакване на любимата, първите тайни на интимната близост

□ Раздялата- още във финала на първата част поетът подготвя за раздялата на двамата влюбени. любовта бързо отминава и в живота се настанява досадата на раздялата. Тъгата е трайно чувство, което измества мимолетното щастие. Любовта и делника се побеждават, следва раздялата

□ Основно послание- всекидневието отнема радостта и убива романтичните пориви

5. Темата на стихотворението е първата любов и най-вече раздялата.

6. Основната идея е че, за да живее, любовта се нуждае от различието, от такива детайли, които да поддържат усещането за новост и да създават празничност в мига.

7. Потапянето на човека в кръговрата на делничността, на ежедневната повторемост на срещи, лица, действия правят от любовното изживяване познато "задължение", което закономерно довежда до умората, отегчението, безразличието, раздялата.

8. Изразходването, "изпразването" на празника в любовта поражда нови желания, мечти за други устни, други срещи, други усещания – нови и непознати.

9. Главните герои са лирическият говорител и любовта като цяло.

10. Кулминация на отчуждението е мълчанието между двамата. На мястото на отлетялата любов се настанява празнотата. В. Петров внушава идеята, че животът има двойна същност- любов- раздяла; страст- разочарование; делник- празник;

Поемата "Тавански спомен" е писана около 1939 г. - време, когато и в българското общество, и в българската литература се усеща много осезателно отказът от високопарното преживяване на света и стремежът към към вглеждане в проблемите на всекидневието. Много от поетите, писали по това време - Никола Вапцаров, Валери Петров, Богомил Райнов - насочват вниманието си към драмата на ежедневието, изоставайки баналната романтика.

В първия си вариант поемата е била наречена не "Тавански спомен", а "Далечен джаз". Авторът обяснява, че вътрешният творчески подтик да я напише е дошъл от един блус на Армстронг, който много точно съответствал на настроението му - вътрешното напрежение между делника на всекидневието и празника на любовта. Но за максимална точност, ще цитирам неговите думи:

"Дали ти казах, че и тази поема беше назована отначало иначе? Тя се наричаше "Далечен джаз", защото този джаз като лайтмотив свързваше отделните епизоди. Аз никога не съм бил добър танцьор - странно е, че в танца ритъмът не ми се удава! - но джазовите неща, "блусовете", които долитаха до мен, ги харесвах... Още помня един шлагер, навярно от Армстронг - "Животът е хубав от слънчевата страна на улицата..."

Макар да се говори за раздяла в тази поема, тя е свързана с момичето, което после ми стана жена. Епизодът с фотографа е реален - навярно още пазя някъде направената за смях снимка. Но смехът на цялата поема е, разбира се, тъжноват. Странно е, че повечето ми неща на интимна тема говорят не за радостта от любовта, а за тъгата от разделите. Като че ли при мен образите и чувствата изкрystalизират, когато са се отдалечили и са станали вече спомен. А поемата носи в себе си, как да кажа, и ироничната обич на младия интелегент към града, и то не към централната му част, а към по-бедната. Тази атмосфера присъства и в други стихове от това време - в "Пролетна разходка" например. Но какъв ти интелегент! Аз съм бил ученик тогава. Всъщност това са първите ми любовни стихове, а вече насмешливи."

ВАЛЕРИ ПЕТРО

„ТАВАНСКИ СПОМЕН”

Валери Петров е един от най-обичаните и популярните съвременни поети и драматурзи. Стиховете му са сюжетни, изпълнени с конкретни детайли и със завладяваща артистична атмосфера. Необикновено наблюдателен е. Умее да разкрива любопитните неща от живота и да споделя с читателя необичайните си и неочаквани заключения. Той успява винаги да заинтригува, да увлече възприемателите си, да ги откъсне от скуката на ежедневието. Изключителен майстор е на играта и на шегата, чрез които най-ненадейно и необяснимо провокира тъга. В изобразително представените картини и ситуации от ежедневието влага шеговитост. Значителните му философски и психологически идеи са свързани с любовта, младостта, изкуството, познанието, старостта, смисъла на човешката екзистенция... Силно впечатление прави неговата неизменна и странна усмивка на мъдрец, който гледа на света с насмешка и остава нещо недоизказано и загадъчно. Целта му е да ни остави сами да разтълкуваме и сами да прочетем и оценим казаното от неговия лирически герой. Валери Петров е ненадминат майстор на пародията, на игрословицата, на изящния и елегантен стих, на хапливата ирония, на артистично поднесената поетическа фраза. Той ни разказва за

най-обикновени неща и случки по най-необикновен начин, запалвайки любопитството ни със своята вечна загадъчност. Той владее в съвършенство българската лирическа реч, виртуозно си играе с думите, притежава искрящо чувство за хумор. Надсмивайки се над героите си и над себе си, Валери Петров деликатно и неусетно се отстранява и отчуждава от фабулния си разказ, за да може в стиховете си да превърне дори и трагичното в своеобразна игра (както сам казва: „Сякаш игра е“) и успява дори от собственото си страдание да изобрети остроумна шега. Той се самоиронизира и когато говори сериозни неща за любовта (например в поемата: „Тавански спомен“, или в пиесата „Когато розите танцуват“).

Хрумванията на поета са винаги забавни, остроумието му - непостижимо, а поетическото му слово-съвършено в простотата и яснотата си. Много често в блестящата игра на думи звучат сериозно неговите откровени пародии:

Какво си любов, ах, какво си, кажи!
Защо са тъй сладки твоите лъжи?
Защо веднъж страдал, човек е готов
отново да страда със тебе, любов?

Това четиристишие от известната пиеса на Валери Петров „Когато розите танцуват“ е един от многото случаи на поетическа игра с думите и с настроенията. Поетът се шегува със сериозни неща, оставайки напълно сериозен. Игра и сериозност, пародия и истина винаги странно съжителстват в творчеството на този безспорен виртуоз на римуваното художествено слово.

Погледът на Валери Петров към сюжетно изобразените случки и преживявания е най-често деликатно ироничен и самокритичен, а мъдрите му изводи и обобщения са поднесени с грациозна и лека насмешка и безмилостна самоирония. Той успява да остане замислен, когато говори за любовта и младостта, за емоционалния свят на личността, за тъгата на остаряването и за умората от живота. Най-често шегите му са придружавани с горчивина и страдание. Той сам се оплаква, че има в окото си стъкълце от криво огледало (като героя на Андерсен от приказката „Снежната царица“) и затова всичко около него му изглежда разкривено и грозно. В подобни случаи словесните му закачки, игри и пародии прерастат в сатири - безпощадни, отправени към обществените нрави и пороци.

Валери Петров е интелектуален поет. Той нарочно смесва комичното с възвишеното, остроумието с тъгата, усмивката с гримасата на страданието, за да ни увлече и удиви, да ни забавлява и наскърбява едновременно. Неговите тънки иронични подмятания и съдържаните му тъжни смехове са уникално явление в българската поезия. Валери Петров е неповторим, няма предшественици и все още достойни последователи.

Стиховете му разкриват преживявания, породени от живота в модерния град. Те носят особена съкровеност и нежност, жизнерадостно светоусещане и дълбока житейска мъдрост. Поетичните му внушения създават нов смисъл на познати образи от света на природата и човека като катеричка на прозореца, стрък тинтява, танцуващо есенно листо, дете, чиято душа е отворена за добротата и благородството.

Всеки път, когато се връщаме към стиховете на Валери Петров, ние, читателите му, отново и отново преживяваме възторга от красотата, музикалността и съвършенството на неговия игрив и мъдър стих, разкриващ красотата на живота. Неговото искрено споделено с нас откритие за ценността на живота ни звучи като наше собствено откритие:

Един билет, една случайна книга, един предлог за тръгване на път-във същност, колко мъничко ни стига, да стане съвсем иначе светът!

В поемата „Тавански спомен“ Валери Петров разкрива психологическите си наблюдения и философските си мисли в делничен любовен сюжет. Поемата е написана през 1939 г. с първоначално заглавие „Далечен джаз“. Тук любовната история се разказва с тъжен смях. Става дума за раздялата на двама влюбени. За тази своя поема поетът споделя следното: „Кога и как се е писала поемата - не помня. Макар да се говори за раздяла, тя е свързана с момичето, което после ми стана жена... Странно е, че повечето ми неща на интимна тема говорят не за радостта от любовта, а за тъгата от разделите.“

В „Тавански спомен“ лирическият герой е още ученик и любовта, за която разказва, е вероятно първата му любов, но това не му пречи да бъде насмешлив и ироничен към самия себе си. И тук Валери Петров сякаш пародира патетичните излияния на много разпространената любовна лирика. Той не понася патетичността, както и пряко поднесените драматичност и трагичност на ежедневието.

И тази негова творба е сюжетна както много други. Изградена е от случки, ситуации и картини, представящи двамата млади герои - без гръмки фрази и абстрактни символи, без дълбокомислени анализи. Лирическият герой си спомня подробности от своята младежка любов, когато чувствата му вече са изкристализирали в спомени; когато са се отдалечили от неговото настояще. А в поемата споменът възкресява времето, през

което сърцето на лирическият герой е биело „гръмко в гърдите“ от силна любов; когато е пишел любовни писма „с хиляди целувки върху всеки лист“, и когато с розови очила е възприемал целия свят. Той се обръща към момичето, което тогава е обичал, за да си припомнят заедно времето на щастливата си влюбеност:

Помниш как поскърцваха стълбичките
дървени?
Помниш как мечтите ни тихо се намериха в малката ми стаичка,
цялата във прах?

Лирическият герой възкресява в „таванския си спомен“ процеса на охлаждане на пламенните чувства, процеса на омръзване между двамата млади влюбени; възкресява и техните еднообразни делници, които с баналността и скуката постепенно похабяват любовта. Възторгът на чувствата изчезва от всекидневното повторение на срещите между двамата, „усещаци един от друг умора“. Лирическият герой подробно обяснява защо срещите им стават празни и скучни; алеите, по които вървят, им изглеждат глупави, а таванската им стая - хладна и неприветлива. Те двамата сякаш вече всичко са си казали и нищо повече не им е интересно и вълнуващо, когато са заедно:

И тръгнахме по улиците стари, по пролетните сухи тротоари, извити без начало и без край. Вървахме все по същите маршрути със същи спирки, в същи брой минути като квартален остарял трамвай.

В спомена на лирическият герой подробно е нарисувана пътят, по който двамата минават мълчаливо край малката градинка, край железаря, край киното, край въглищния склад... И колкото по-конкретни са спомените, толкова по-мъчително е еднообразието между двамата влюбени, които познават мислите и думите си, „шапките и парфюмите си“. У тях се засилва тъгата от изчерпаната им любов.

Ежедневните преживявания на героите в поемата „Тавански спомен“ са пресъздадени в спомена на натъжения лирически герой, който възкресява миналото на фона на бедния и скучен градски пейзаж. Влюбените тук се движат заедно по едни и същи неинтересни места, гледат повторно едни и същи глупави и банални филми. Дори пастите в сладкарницата започват да им нагарчат... Те си омръзват помежду си, защото животът им е скучен, защото нямат нови, обогатяващи ги впечатления, а и защото са твърде млади и еднообразието бързо им омръзва.

В тази поема има автобиографизъм. Валери Петров е преживял подобна раздяла с момичето, в което е бил влюбен, и много лични свои настроения претворява чрез героите си в поемата. Лирическият герой тук се чувства уморен и остарял преждевременно от баналностите на своя живот.

Двамата с момичето вървят „тъжни и посърнали“ в празничния ден, който им изглежда безсмислен. Предчувствайки приближаващата раздяла, героите изпитват мъка, но не са в състояние да възстановят загубеното си щастие на влюбеност и радост. Душевното състояние на лирическият герой след раздялата остава тъжно, а споменът от миналата любов, вместо да избледнява, става все по-осезателен. Героят започва да разбира, че няма да може да забрави тази своя любов и това момиче, което истински е обичал. Колебанията му се обясняват с младежката му неопитност и несигурност. Времето след окончателната раздяла му носи изненади: предчувствие, че е станала грешка, че между тях връзката е била силна и затова той не може да я забрави. Дори напротив, той все по-често се пита: „Но дали наистина туй беше края? ” И в мигове на мълчаливи колебания поетът намира игриви начини да изрази настроенията на своя герой:

Нещо ме ядосва, но какво — не зная. Може би балтона? Може би бонбона, който тъй е сладък, че почти горчи. Старият балтон, намерен на тавана, останалия в джоба бонбон от времето на „изчерпаната“ любов, са конкретните детайли, които превръщат в игра тъжната ситуация на преждевременно разделилите се влюбени:

Ах, защо ни трябваше да се разделяме! Аз тогаз си мислех, че ще те забравя, но сега си мисля, че съм бил глупак. И усещам, нещо зъб един боли ме, и ако не мине, трябва да го правя, и как мислиш, може да се срещнем пак? Това е финалът на поемата „Тавански спомен“. В него остава недоизказана мисъл, невзето твърдо решение. И тук Валери Петров остава верен на убеждението си, че възприемателят трябва да се остави свободно да тълкува художествените му текстове, да разкрие неговите естетически възгледи на модерен поет, който дълбоко вярва във въздействащата сила на изкуството.